

TEDEN DNI PO SVETU

DOKONČNO BODO UNICILI KUOMINTANSKE TOLPE

Iz Burme poročajo, da se bodo kmalu začeli odločilni boji med burmansko vojsko in kuomintangskimi ostanki na meji s Tajsko (Siamom). Tudi tajske oblasti so posle na mejo prostovoljce za civilno obrambo.

EISENHOWERJEVA POSLANICA

V sredo je bila izročena ameriškem kongresu poslanična poveljstva Eisenhowerja, v kateri zahteva 3,5 milijarde dolarjev za pomoč tujini — od tega več kot 2 milijardi za azijske dežele. S tem manevrom skuša predsednik ublažiti protiameriško in protikolonialistično vzdušje na bandunski konferenci.

VOJNA ODŠKODNINA BURMI

Japonska in Burma sta izmenjali ratifikacijske listine o mirovni pogodbi, ki je bila podpisana 5. novembra lani v Rangun. Pogodba ter priloženi sporazum o reparacijah sta začela takoj veljati. Japonska bo plačala Burmi 250 milijonov dolarjev za povzročeno vojno škodo.

PREISKAVA LETALSKE NESREČE NA JUŽNEM KITAJSKEM MORJU

Trije preživeli člani posadke indijskega letala, ki se je minuli teden s delom kitajske delegacije na poti v Bombay ponesrečilo nad Južnim Kitajskim morjem, so izjavili, da nesreča ni nastala zaradi kakršnekoli tehnične napake v strukturi letala. Indijska družba »Air India International« hkrati pripominja, da požar in eksplozija na letalu »ni povzročila pomanjkljivosti kateregakoli dela letala in tudi ne gorilva.«

V ANGLIJI BODO STAVKALI ŽELEZNIČARJI

Sindikati mehanikov in kurjačev na lokomotivah britanskih železnic je objavil, da bodo delavci začeli stavkati 1. maja popolnoma. Sklep o stavki je bil sprejet po odločbi arbitražnega sodišča za železnice, ki je razsodilo, da je povišanje plač, kakor ga je sindikat zahteval, previsoko.

Obrt mora dopolnjevati industrijo

Z občnega zbora Obrtne zbornice okraja Kranj

109 delegatov, od tega 61 iz socialističnega in 48 iz zasebnega sektorja obrti, se je preteklo soboto zbralo na V. rednem občnem zboru Obrtne zbornice okraja Kranj, da bi pregledali uspehe svojega dela v preteklem letu. Skupščini so prisostvovali tudi predsednik Obrtne zbornice LRS Potočnik, predstavnik Republiškega odbora sindikata obrtnih delavcev Pipan ter predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner. Razprava je bila zelo živahna in je osvetlila vrsto problemov, ki tarejo naše obrtništvo. Žal v letošnjem letu ne bo moč izkoristiti sredstev, ki so namenjena razvoju obrtništva, bodo pa lahko prihodnje leto smotrnejše uporabljena, ker bo Obrtna zbornica izdelala perspektivni načrt razvoja obrtništva na področju Kranjskega okraja.

Kljub nihanju števila obrtnikov in obrtnih obratov, ki se je odrazilo v prijavljanju in odjavljanju obrti v preteklem letu, lahko ugotovimo, da je število obrtnih obratov ostalo približno isto. Na delno zmanjšanje števila obrtnih obratov in tudi delovne sile, je v največji meri vplivalo priznanje industrijskega pomena nekaterim, do nedavnega obrtnim podjetjem. 1. januarja letošnjega leta je bilo na področju kranjskega okraja 162 obrtnih podjetij socialističnega sektorja in 889 zasebnih obrtnikov, medtem ko je še lansko leto bilo 175 obrtnih podjetij socialističnega sektorja in 884 zasebnikov. Stevilo celotne sile pa je lansko leto v odnosu na leto 1953 padlo za 622 delavcev in to največ v socialističnem sektorju obrtnih podjetij.

Iz vseh omenjenih podatkov lahko ugotovimo, da je v letu 1954 padlo število obrtnih obratov socialističnega sektorja, tudi delovne sile v vseh sektorjih obrti. Kot rečeno, je v prvi vrsti vzrok temu, prehod vrste socialističnih obrtnih podjetij v industrijo in gradbeništvo. Tako je v letu 1954 prenehalo poslovati in prešlo v glavno v industrijo, 23 obrtnih delavnic s 555 zaposlenimi delavci; na novo pa je nastalo 15 obrtnih delavnic s 142 zaposlenimi. Zaskrbljujoče je dejstvo, da so z obratovanjem prenehali v glavnem taki obrtni obrati, ki opravljajo uslužnostno obrt, kar vse škoduje zadostitvi potreb potrošnikov s tovrstnimi uslugami.

3 MILIJONE ZA KADRE

V letošnjem letu bodo obrtna podjetja v kranjskem okraju

plačala v sklad z vzgojo novih kadrov 3 milijone dinarjev. Ta vsota bo komaj zadostovala, kajti potrebe po novih kadrih so, predvsem v nekaterih uslužnostnih obratih, zelo velike. Težave pri vzgoji novih kadrov so tudi v tem, ker večina obrtnikov po izučitvi odhaja v industrijo. Tako so obrtne šole v Sloveniji vzgojile po vojni 12.000 kvalificiranih delavcev, od katerih dela danes le še 12% v obrti.

Z novim načinom nagrajevanja javencev (višina njih prejemkov bo izključno odvisna od posameznih podjetij), bo brez dvoma povečan interes za vključevanje mladine v razne obrti, saj so imeli in imajo tudi še sedaj starši marsikdaj nepravilno in podcenjevalni odnos do obrti. Tako so svoje otroke pošiljali v vajeniške šole le takrat, če le-ti niso uspevali v gimnaziji in jim ni bilo omogočeno nadaljnje študiranje.

ČASTNO SODIŠČE

Iz poročila je tudi razvidno, da Častno sodišče Obrtne zbornice ni obravnavalo v lanskem

letu prav nobenega primera poslovne morale! Ali je resnično mogoče, da v obrtniških vrstah ni bilo lani nobenega obrtnika, ki bi imel nepravilen odnos do javencev, potrošnikov ali do celotne skupnosti? Ali ni prav tako gospodarski kriminal, če obrtnik ne prijavlja resnične dohodnine, na osnovi katere je za manjšo vsoto obdavčen — oškodovana pa je vsa naša skupnost? Brez dvoma bo moralo v prihodnje častno sodišče obrtne zbornice bolj zaživetiti in imeti kritičnejši odnos do pojavov nemorale med obrtniki.

Ob koncu razprave so pozdravili skupščino gostje, med njimi tudi predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner, ki je dejal, da bo treba spremeniti doslej dostikrat nepravilno gledanje na obrt, saj je le-ta nedvomno ena izmed pomembnejših gospodarskih panog. Osnovo za plodno in pametno sodelovanje med obrtniki in oblastnimi organi pa bo možno najti le takrat, če ne bodo obrtniki več mislili, da jim skuša ljudska oblast jemati vse kar se da, v obliki davkov, in ko bodo oblastni organi mnenja, da niso vsi obrtniki nepošteni ter da so voljni sodelovati z oblastjo. Da pa je prišlo do takih mnenj, so v veliki meri krivi tudi sami obrtniki. Potrošniki dostikrat upravičeno tožijo nad velikimi in lahimi zasluži obrtnikov, saj lahko dostikrat opažamo, kako posamezniki lahko zasluženi denar zapravljajo, včasih tudi na način, ki so vse prej kot dostojni človeka, je zaključil svoja izjava Vinko Hafner.

Praznik železničarjev na Jesenicah

Kakor v ostalih krajih, so se tudi na Jesenicah železničarji primerno pripravili na počastitev spomina splošne stavke železničarjev in mornarjev, v kateri je stavkalo leta 1920 nad 50 tisoč najbolj naprednih železničarjev in mornarjev. Na Jesenicah so organizirali železničarji v počastitev svojega praznika razne prireditve. Organiziran je bil dvoboj šahistov - železničarjev Jesenic in Nove Gorice; odigrane so bile nogometne tekme med »Partizanom« Jesenice, »Železničarjem« Hrušica in NK Jesenice. Z mojim strom Ivanom Lešnikom so odigrali jeseniški šahisti - železničarji šahovsko simultanko;

med seboj pa so odigrali šahovski brzoturnir. Prireditvam, ki so se vrstile ves teden je sledila v soboto zvečer slavnostna akademija v dvorani doma »Partizan« na Jesenicah. Akademija, na kateri so nastopali pevci, godbeniki, gledališki igralci, telovadci — sami železničarji, je bila dobro pripravljena in je lepo uspela. Železničarji so nastopili s svojim pevskim zborom in orkestrom, kar je vsekakor lep dokaz njihovega udejstvovanja na kulturno prosvetnem področju. Vse prireditve v počastitev Dneva železničarjev pa so lep odraz politične zavesti članov kolektiva jeseniških železničarjev.

Tudi letos v kolonije

Iz kranjskega okraja bo odšlo na letovanje 540 zdravstveno ogroženih otrok

Kakor vsako leto, bodo tudi letos odšli otroci iz kranjskega okraja na letovanje. Svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO Kranj bo letos organiziral letovanje zdravstveno ogroženih otrok na morju in v hribih.

Skrb ljudske oblasti za otroke lahko opazimo na vsakem koraku in letovanje naših otrok, ki niso najbolj zdravi, je le del naporov, ki jih naša oblast vlaga za zdrav razvoj naših otrok. Skupnost je že veliko prispevala za naše otroke in tudi letos, ko moramo čim bolj varčevati, naši otroci ne bodo prizadeti. Okrajni ljudski odbor je predvidel za letovanje otrok iz vsega okraja 2.850.000 dinarjev, kar je čedna vsota denarja in pomeni velik delež za izboljšanje zdravstvenega stanja naše mladine.

Letos bo odšlo na letovanje 540 otrok, ki bodo razdeljeni na več izmen. Svet za zdravstvo in

socialno politiko pri OLO je organiziral kolonije v Rovinju, v Volovski pri Opatiji in v Sorici v Selški dolini, ki je poznani turistični kraj. Nekaj otrok pa bo odšlo tudi s kolonijo, ki jo organizira republiški svet, v Seeboden in v Steinberg pri Gradcu v Avstriji. Razen tega pa bo ena izmena otrok letovala tudi v Malinski. Kolonije bodo pričele predvidoma 24. junija in bodo trajale do konca avgusta. Posamezne izmene bodo letovale v kolonijah

Delo RK v Kamniku

Zdravstveni tečaj za žensko mladino, ki ga je organiziral Rdeči križ v Kamniku, je bil pred kratkim zaključen. Dosegel je lep uspeh, saj ga je obiskovalo 80 deklet, trajal pa je pet mesecev. Predavala sta zdravnik dr. Pucelj in dr. Kirn. Dekleta, ki so obiskovala zdravstveni tečaj, bodo izpopolnila svoje znanje še na tečaju za zdravo prehrano.

Krvodajalska sekcija je to pot v Kamniku bolj uspela kot kdajkoli prej. V tovarni »Stolna Duplici« se je odvzelo 130 darovalcev krvi, na vsem področju kamniške občine pa jih je bilo 340. Tudi v okolici je bil odziv zadovoljiv.

Za poplavljenice v Srbiji so kamniški delovni kolektivi, sindikalne podružnice in člani RK zbrali 120.000 dinarjev. Delovni kolektiv Tovarne usnja je prispeval ves enodnevn zaslužek.

V Kranju in na Jesenicah je razstava higijensko tehnične zasluge dosegla velik uspeh.

Na sliki: Pogled na del razstave nega prostora na Jesenicah

Kaj je potrebno na Plavškem naselju na Jesenicah?

Ko zanese pot sprehajalca proti severni strani mesta Jesenic, kjer nastaja nov, moderen del mesta, kjer rastejo iz tal lepi stanovanjski bloki, kjer se vije lepa moderna asfaltirana cesta, po kateri drve avtomobili, postaneš nehoti pozoren nad vrvežem številnih malčkov, ki iščejo razvedrilo ob vrtovih, ob hišah in na cesti.

Ker je tega drobiža na Plavškem naselju veliko, je bilo že večkrat na raznih javnih sestankih sproženo vprašanje ustanovitve nekak otroški vrtec, v katerem bi našli otroci primerno varno zavetišče in skupno igrišče.

Nedavno je postala ustanovitev takšnega otroškega vrtca zopet aktualna, kar so prebivalci naselja Plavža, posebno družine z majhnimi otroci, navdušeno pozdravili. Kot smo izvedeli, najbrže ni več daleč čas, ko se bodo želje številnih družin na Plavžu izpolnile, ko se bodo sedaj zaskrbljene mame oddahnile in brez skrbi lahko oddale svoje malčke v varno okrilje ustanove, ki je na Plavžu nujno potrebna.

Vradovliškem okraju manjka 2.988 stanovanj
Letošnji družbeni plan radovliškega okraja posveča precejšnjo skrb stanovanjski izgradnji, ki je v radovliškem okraju zelo pereč problem. Za dograditev stanovanjskih blokov v Radovljici, ko dobil LOMO 40 milijonov dinarjev, za stanovanjske bloke v Bohinjski Bistrici pa bo dodelil okraj iz svojih sredstev 12 milijonov, medtem ko bo dobil Ljud. odbor mestne občine na Jesenicah 100 milijonov dinarjev — lita za stanovanjsko izgradnjo.

Čeprav so to, z ozirom na finančne možnosti okraja v letošnjem letu, kar precejšnja denarna sredstva, bo to še vedno pomenilo le kapljo v morje, saj manjka v okraju 2.988 stanovanj ali 3,8 m² stanovanjskega prostora na prebivalca.

Z Jesenic

Ljudski odbor jeseniške mestne občine posveča zadnje čase vse večjo pozornost znanjenu izgledu Jesenic. Ureditvi kanalizacije, ulic in cest je sledilo izboljšanje cestne razsvetljave, ki je v nekaterih ulicah in cestah sploh še ni bilo. Na prometnejših cestah pa je bila javna razsvetljava nujno potrebna obnovitve in izboljšanja. Obnavljanje cestne razsvetljave lepo napreduje.

Kje je resnica?

Avstrijski »Arbeiter Zeitung« je 10. aprila priložil članek, ki grobo krši dobre in priateljske odnose med nami in Avstrijo. V članku pod naslovom »Vaski paša kot gospodar sužnjev« opisuje »tragično usodo« nekega vojne ujetnika, ki je po vojni na lastno željo ostal v Jugoslaviji. Gre namreč za 35 letnega Jožefa Ogrisa, doma iz Pilberka na Koroškem.

Ze preteklo leto so avstrijski časopisi tik pred pričetkom turistične sezone uporabili obsodbo vojnega zločinca Aloja Perneta za napad na Jugoslavijo. Letos pa so izkoristili za to nečedno dejanje Jožefa Ogrisa, ki je hotel ilegalno prekoriniti mejo in so ga naše oblasti na meji zadržale.

Omenjeni članek v »Arbeiter Zeitung« pravi, da je bil Jožef Ogris po končani vojni ujetnik v Jugoslaviji, nato pa dodeljen nekemu članu Okrajnega komiteja partije za delavca in to komaj 20 kilometrov od svojega doma — samo na drugi strani meje. Zaradi trpljenja, ki ga je moral tu pretrpeti, se je odločil za pobeg. Vendar se ga ujeli in obsodili na šest mesecev zapora.

Kakšna pa je resnica? Po vojni Ogrisa nihče ni zadrževal v Jugoslaviji, temveč se je sam odločil, da ostane pri nas v Trzinu. Med tem časom je bil uslužen v tovarni kos in srpov v Trzinu in številnih drugih podjetjih. Službe je menjaval izključno na lastno željo. V zadnji službi je bil pri gospodarstvu, kjer je bil plačan kot vsi ostali delavci in tudi socialno zavarovan. Resnično je le to, da so ga naše oblasti zadržale, ko je hotel brez vizuma čes mejo.

Ze prej nekoč je J. Ogris dobil potno dovoljenje za potovanje v Avstrijo, vendar je zadržal rok za prekoračenje meje. Gospodar mu je potem pomagal, da je dobil nov vizum, ki je veljaven do 24. aprila 1953 leta — torej bo Jožef Ogris vedno lahko prišel domov v Avstrijo.

Toliko v odgovor »Arbeiter Zeitung«, kjer so hoteli na vsak način prepričati Avstrijce, da naj ne hodijo v Jugoslavijo, kjer vlada še vedno suženstvo, komu služijo taki in podobni članki, nam je popolnoma jasno, da samo eno izkaznico vedno davim interesom služi in koga podpira!

Podkomisije so opravile največ dela

(Nadaljevanje s 1. strani)
le tedaj, če bodo dokazala, da se bo zaradi povečanja delovne sile ustrezno povečal tudi družbeni produkt.

Vprašanje: Kaj pa sistem premiranja? Kako so podjetja uredila to najmočnejše gibalno novega plačnega sistema?

Odgovor: Podjetja so več ali manj posrečeno izdelala pravilnike o premiranju. To je dokaj razveseljivo, saj o teh stvareh še niso imela potrebnih izkušenj. Razen tega pa terjajo premijski sistem veliko proučevanja.

Predlog proračuna LOMO Kamnik sprejet

V ponedeljek, 18. aprila je bila 27. seja Ljudskega odbora mestne občine Kamnik. Razpravljali so o predlogu družbenega plana in proračuna LOMO Kamnik za leto 1955. LOMO Kamnik bi moral sestaviti tak proračun, ki ne bi presegal zneska 50 milijonov dinarjev. Pri sestavljanju proračuna pa se je pokazalo, da je ta znesek premajhen, ker mora občina vzdrževati tudi Zavod za rehabilitacijo invalidne mladine, ki kljub predlogu občine, ni bil prenešen na republiški proračun. Zato je prvotni predlog proračuna znašal 53.600.000 din, ki ga je pa OLO Ljubljana-okolica zavrnil in vzel pri prvotni zahtevi. Zato so morali v novem proračunu zmanjšati nekatere postavke in ga stisniti v okvir razpoložljivih 50 milijonov.

Odborniki so živahno razpravljali o proračunu in družbenem planu ter drugih točkah dnevnega reda. Sprejeli so predlog o uvedbi občinskega prometnega davka in o uvedbi občinskih taks ter izglasovali predlog družbenega plana in proračuna za leto 1955, o čemer bomo še podrobneje poročali.

nja in študija ter analiz, da bi lahko v vsakem podjetju našli najustreznejšo obliko za njegovo izvajanje.

Samo bistvo premijskega sistema pa je v materialni osnovi, ki bo toliko večja, kolikor bo večji fizični obseg proizvodnje dobrin vsakega posameznega podjetja. Letošnje leto pa pomeni šele začetni korak v oblikovanju našega novega plačnega sistema, kjer zavzema najvidnejše mesto ravno sistem premiranja.

Vprašanje: V kolikem času predvidevate, da bo končano delo odborniške komisije?

Odgovor: Podkomisije so nedvomno nosile najtežje breme vsega dela v zvezi s sestavljanjem novih tarifnih pravilnikov. Zaradi obsežnosti dela in deloma zaradi kratkega roka pa se je njih delo nekoliko zavleklo. Vendar upamo, da bo naša odborniška komisija uspešna potrditi vse tarife pravilnikov v ustreznem času tako, da bodo podjetja lahko po novih tarifnih pravilnikih začela izplačevati zaslužek še ta mesec.

A.

Železarna - šola mladih delavcev

Kakor za člane lastnega kolektiva, skrbi Železarna Jesenice tudi za strokovno usposabljanje delavcev za železarno, ki jo gradimo v Nikšiću v Črni gori. Ze nekaj sto delavcev iz Črne gore je šlo skozi tečaje in praktično delo v železarni na Jesenicah, kjer so se usposobili v taki meri, da so opravili izpit za kvalificiranega delavca. Tudi trenutno je na praksi v Železarni Jesenice nekaj sto delavcev iz Nikšića. V marcu so zaključili začetniški tečaj, v katerem so dobili osnovne pojme o metalurgiji in stroki iz polica, za katerega so se odločili, kakor tudi iz splošnih predmetov.

Da bi se strokovno kar najbolj izpopolnili, obiskuje okrog 50 delavcev žerjavovodski tečaj in skoraj ravno toliko tečaj nemškega jezika. Veliko je tudi kandidatov za mojstrsko šolo, ki bo predvidoma ustanovljena tudi na Jesenicah in bo pričela delovati že s šolskim letom 1955-56, ker se je pričel za ustanovitev te šole resno začetniški tečaj in svet za prosveto in kulturo OLO. Mojsirska šola in morda še Srednja tehnična šola z metalurškim odsekom, bi omogočili številnim delavcem, doseči visoko kvalifikacijo in naziv metalurškega tehnika.

U.

Namesto 24 milijonov izgube, 40 milijonov dinarjev presežka in 279 milijonov ustrujenih deriznih dinarjev

Pretekli četrtlet je bil v Gozd Martuljku redni letni občni zbor Gostinske zbornice radovljskega okraja, ki ji je prisostvovalo okoli 90 delegatov, gostje republiške gostinske zbornice, »Putnika«, Turistične zveze Slovenije, Planinskega društva Ljubljana matica itd.

Predsednik zbornice tovariš Anton Kunšič je v poročilu upr. odbora navedel uspehe, delo in težave okrajne zbornice ter gostinskih podjetij v preteklem letu. Gostinstvo in turizem v radovljskem okraju je lani imelo okoli 674 milijonov dinarjev prometa. Kljub ukinjivni regresov za letni dopust so podjetja zaključila poslovno leto ugodno. Preusmerili so promet na inozemski turizem in so na podlagi tega namesto 24 milijonov dinarjev izgube ostvarili 40 milijonov dinarjev dobička. Izguba je bila predvidena že v okrajnem družb. planu, preselek pa je nastal zaradi deviznih razlik. To pa je hkrati v dobi naša zunanja plačilna bilanca, saj so podjetja ostvarila skoraj 279 milijonov deviznih dinarjev. Tudi letos predvidevajo v gostinstvu in turizmu dobro sezono predvsem iz tujega turizma. Do sedaj sklenjene pogodbe jamčejo, da v hotelskem gostinstvu ne bo izgub, v kolikor pa bi nastopile, bo to le znak slabega gospodarjenja.

Gospodarske novice iz vse domovine

IZVOZ IN UVOZ V JANUARJU IN FEBRUARJU

V januarju in februarju letošnjega leta so naša podjetja izvozila 411.268 ton blaga v vrednosti 8,888 milijonov dinarjev. V primerjavi s preteklim letom je izvoz narasel za 112 milijonov, uvoz pa za 8,567 milijonov. Do povečanja uvoza je prislo predvsem zaradi večjih nabav pšenice in drugih živil.

NASA GOSPODARSKA DELEGACIJA V TURČIJI
Se ta teden bo odpotovala goslovanska gospodarska delegacija v Turčijo na uraden obisk. Razgovarjali se bodo s turškimi gospodarstveniki, o razvijanju ekonomskega sodelovanja med obema državama.

NOVA PŠENICA IZ AMERIKE
V ameriških lukah čakajo na tovor še tri ladje, ki bodo vkrenale zadnjih 19.000 ton pšenice za našo državo. S tem bo končana dobava vseh 850.000 ton pšenice, ki se je začela lani oktobra iz ameriških presežkov za ublažitev posledic lanske letošnje slabše žetve v naši državi.

„Plamen“ v plamenih

Iz 60 letne kronike kroparskih žebjarjev

(Nadaljevanje)

Beda kroparskih kovačev je bila takrat precejšnja. Edino pot, ki bi jih privedla iz stisk nadlog, so videli v osnovni družbi, ki bi jim omogočila neodvisnost od stiskajočih jih prekupčevalcev, imenovanih »gospodov«. Za pomoč so prosili Trgovinsko zbornico in Ljubljano. Predlogi državnih vlade in Trgovinske zbornice v Ljubljani, da bi v Kropi začeli s puškarstvom ter da bi ustanovili strokovno delo za izdelavo kovinskega orodja, niso našli pravega razumevanja.

Končno je le prišel 10. november 1894. leta, ko so sklicali ustanovni občni zbor »Prve zadrage za žebljarsko obrt in druge izdelke iz železa v Kropi«. Nanj so povabili vse podjetnike iz Kropi in Kamne gorice. Na občnem zboru so sklenili vplačati deleže po 100 goltinarjev do dne, ko bo zadruga začela poslovati. V začetku je bilo vseh deležev 112. Delavci pa se je takoj prijavilo 47 in so tudi takoj prvi teden že delali. Sicer pa za delavce ni bilo težko, ker je bilo itak dovolj brezposelnih.

Razvoj žebljarske zadrage v Kropi, bi lahko ločili v tri raz-

Posebno vprašanje, ki so ga na tem občnem zboru obravnavali, je izkoriščanje hotelske zmogljivosti, ki so znatno pod inozemskim povprečjem. V radovljskem okraju so hotelske zmogljivosti izkoriščene le z 19,2% (kratka sezona), medtem ko jih v inozemstvu izkoriščajo s 40%. Bolje izkoriščajo zmogljivosti v Kranjski gori (27,7%), kjer je tudi daljša sezona, oziroma imajo tudi v zimskih mesecih odprte hotele, na Bledu pa s 23,9% itd. Spreminja se tudi povprečno število nočnin, ki po malem, toda stalno pada. To je znak vse večjega uveljavljanja prehodnega turizma, zaradi tega se bomo morali tudi pri nas bolj prilagoditi tem novim oblikam.

Skupno je bilo lani v radovljskem okraju okoli 84.000 gostov; od tega 61.786 domačin in 22.120 tujih iz 19 držav. Med tujimi turisti so bili najštevilnejši Nemci, ki so s 5.340 gosti prehiteli Angleže, ki so bili vse do sled po številu obiskovalcev na prvem mestu. Nadalje so bili najbolj zastopani Nizozemci, Avstrijci in drugi.

Na četrtkovem zboru so govorili tudi o alkoholizmu, ki je poseben občuten v industrijskih središčih. V radovljskem okraju so lani prodali za okoli 18 milijonov dinarjev več alkoholičnih pijač kot hrane. To meče dokaj čudno luč na gostinstvo in pomeni resno vprašanje, o katerem bodo morali več razmišljati. Res je, da so se cene alkoholičnih pijač nekoliko dvignile in da je bilo ukinjenih nekaj menz; da pa so prodali za 18 milijonov dinarjev manj hrane in za toliko več al-

kohola, da slutiti, da tukaj ni nekaj v redu. Samo na Jesenicah so lani prodali za 8.250.000 dinarjev več alkoholičnih pijač.

Delegati so obravnavali tudi vprašanja propagande turizma. Mišljenja so bili, da v ta namen še vedno vlagajo premalo sredstev. Lani so porabili za propagando okoli 1.783.000 dinarjev. Izdali so prospekt »Gorenjska« v nakladi 20.000 izvodov, v treh jezikih. Pripravili pa so tudi reliefno karto Julijskih Alp, koliko pa so posamezna podjetja vložila v te namene, pa iz poročila ni bilo razvidno.

V nadaljevanju skupščine so ugotovili, da imajo trgovska

podjetja na zalogi preveč alkoholičnih pijač, prav tako pa tudi nekateri privatniki, ki prodajajo vino izven gostinske mreže v raznih neprimernih prostorih.

Morda bi bilo prav, da bi na tem občnem zboru prav toliko in morda še več razprave posvetili tudi delavskemu upravljanju v gostinskih podjetjih in delavski prehrani, o kateri sploh niso govorili. V poročilu je bilo sicer ugotovljeno, da se delavski sveti in upravni odbori premalo uveljavljajo in da člani le-teh nimajo dovolj znanja, vendar menimo, da je to premalo.

P. J.

IZ TOVARNE KOVANEGA ORODJA V KAMNIKU

Še 6 milijonov za dokončanje začelih del

Tovarna kovanega orodja v Kamniku je lani investirala v preidavo dosedanjih prostorov 7 milijonov dinarjev. Investicije za letošnje leto predvidevajo še 6 milijonov za dokončanje začelih del. Staro poslopje so popolnoma prezidali. Nove zahteve po izboljšanju delovnih pogojev in razširitvi obrata so iz stare obrtne delavnice, kjer že polstotletje poje kovaško nakovalo, napravili moderno tovarno. Zgradili bodo novo brusilnico, skladišče za poliz-

delke in gotove izdelke, lažirnico in pakirnico.

Stari del so prezidali v prostore, ki so namenjeni delavcem. Tu je kopalnica s prhami, obednica in garderoba. Povečali so glavni obrat — kovačnico — in uredili upravne prostore. Težave imajo le s pomanjkanjem kovaške kadra.

V tovarni kovanega orodja v

Kamniku niso dvignili cen že več let. Lani so 30% svojih izdelkov tudi izvozili: v Brazilijo krampe, v Sirijo sekire, v Turčijo in Grčijo pa tesla. Zaradi tega pa domače tržišče ni bilo prav nič prikrajšano.

Poleg tovarne gradijo nov transformator, ki bo služil podjetju in terenu Mekinje.

Z.

Kmetijski svetovalci

Javno vprašanje

Ciščenje in škropljenje drevoja za mizo, ne more imeti uspehov — kar se je posebno pokazalo ob prireditvi pregleda sadovnjakov dne 9. t. m., ki ga je opravila občinska komisija skupno s člani sadjarskega oddelka KZ Kokrica in KZ Predoslje, katera bi morala skrbeti za čiščenje in škropljenje sadnega drevoja v zimski in pomladanski sezoni. Kljub temu, da je bila pretekla zima zelo mila in ugodna in prvi vrsti za čiščenje, kakor tudi za škropljenje sadnega drevoja, smo videli, da lastniki sadnih vrtov ne marajo razumeti potrebe o gojenju zdravih sadnih dreves. Poseben malomaren odnos do gojenja sadnega drevoja, oziroma sadovnjakov, ki imajo zelo lepo lego in zadosti močno sadno dreve, je pokazala vas Suha, sledijo pa ji vasi Predoslje, Britof, Oreholje, kjer ni niti ena četrtina očiščenega sadnega drevoja. Pohvale vredna pa je vas Kokrica, ki je ena izmed najboljših v občini, sledijo ji Mlaka in Srakovlje.

Spomladansko škropljenje sadnega drevoja je opravila do danes le Kmetijska zadruga Kokrica v vaseh Kokrica, Mlaka, Srakovlje in Bobovk. Kmetijska zadruga Predoslje je s popraviljem oziroma pripravila njem stroja za škropljenje sadnega drevoja začela šele pred nekaj dnevi, kar je dokaz nezadostne zainteresiranosti in skrajne malomarnosti za akcijo za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevoja.

Stroj za škropljenje sadnega drevoja se do danes še ni prebudil iz zimskega spanja! Kje je vzrok tega malomarnega odnosa za tako važno akcijo, ki uživa vso pomoč tudi od države? Upamo, da nam bodo prizadeti na dobronamerno kritiko dali odgovor.

A. V.

Pri delu si je pokvaril oko

Obrat martinarna Zelezarne Jesenice ima v letošnjem letu največje število obratnih nezd, saj beleži že dve smrtni nezgodi in več težjih ali lažjih. — Pred kratkim se je težje ponesrečil rezalec starega železa Štefan Šerbič. Po nesrečnem naključju mu je udaril plamen v obraz ter mu prizadel močne opekline na levo oko in okrog očesa. Po prvi pomoči je bil prepeljan na očesni oddelček ljubljanske bolnice, kjer mu skušajo oko pozdraviti ali pa vsaj poskrbeti, da mu bo ostalo desno oko zdravo.

Tudi ta nesreča naj bo v opozorilo vsem tistim, ki pri delu niso dovolj previdni, ne spoštujejo odredb oddelka za higien-sko tehnično zaščito dela in se ne poslužujejo zaščitnih sredstev.

—sik

Zaradi točnosti

Naš članek »Še delček tega, kar bi bilo dobro povedati«, pri prizadetih vzbudil dokaj hude pričetke. Predsednik cerkljanske občine Franc Martinjak je takoj po objavi članka podal ostavko na predsedniško mesto, kar je bilo edino prav in tudi razumljivo. Manj razumljivo pa je dejstvo, da ga je občinski ljudski odbor ponovno izvolil za svojega predsednika. Ni naš namen, da to kakorkoli komentiramo, dovoljeno naj nam bo le, da se temu čudimo in da izrazimo, da tega ne razumemo!

Ob tej priliki naj še povemo, da nam je v zadnjem članku tiskarski škrat napravil napako in sicer je dolg predsednika občine Franca Martinjaka znašal 34.000 dinarjev (in ne 43.000). Izpisek iz blagajniške knjige zadrage nam pove, da je dolg predsednika občine 1. I. 1954 bil natanko 33.400 dinarjev, ki ga je Martinjak plačal dan pred objavo našega članka v 15. številki »Glasu Gorenjske«. Omenimo naj, da je zadruga nekaj mesecev morala na vse načine

nadaljevati, zadovoljen, da je odkril, da pri nas vendarle je — demokracija.

DEBATA SE JE ZAPLETILA v besednem dvoboju med predstavnik okrajnega ljudskega odbora in LOMO Kranj. Drug drugega so hoteli prepričati, da imajo samo oni prav. Drug drugemu so očitali nezakonitost. Med drugim je padel tudi očitke, da so Kranjčani že prejšnja leta dobili več sredstev kot vse ostale občine v okraju in da zato letos nimajo nobenega razloga za tarnanje.

Pa se oglasi predstavnik LOMO: »Da smo sredstva dobili nihče ne zanika, toda učinek teh sredstev se je razgubil kot voda v pesku. To pa samo dokazuje, kolikšna sredstva Kranj potrebuje.«

(Glasen smeh.)

RAZPRAVLJALI SO O kmetijskem skladu. Govorili so, kako bo treba z regresi, ki jih daje skupnost za izboljšanje in modernizacijo kmetijstva težiti, da se res poveča kmetijska proizvodnja in da se prepreči pojav, ko se regresi samo pomagali dvigati neposredni življenjski standard posameznih kmetov.

Nekateri odborniki so smatrali, da je za napredek kmetijstva predvidenih sorazmerno preveč sredstev.

Vstal je nek odbornik zbornice proizvajalcev. Odbornikom sicer ni »položil na srce telečji gnoj«, marveč to, naj vendar ne zmanjšujejo regresov, ker bodo letos kmetje že itak morali plačevati večji davek kot lani, pa jim res ne bi kazalo odvzemati tega dohodka.

Smeh ga je poučil, da ostali odborniki presojojo namen regresov drugače.

MEĐ ODBORNIKI JE zavržalo, ko se je začelo govoriti o 39 milijonih, ki so ostali Zavodu za socialno zavarovanje zato, ker so lanske leto plačevali podjetja v kranjskem okraju 4% dopolnilni prispevek. Vsi so bili edini, da presežek ni Zavodov dobiček, ker bi Zavod imel brez dopolnilnega prispevka le izgubo. Zato so sklenili, da Zavod denar vrne LOMO Kranj, ki naj začne graditi iz teh sredstev zdravstveni dom.

Ko ta je direktor Zavoda za socialno zavarovanje poslušal, da to ne gre, da se je namreč tudi pri tem držati zakonitih predpisov, ko so izšli v enem zadnjih Uradnih listov, je skočil pokonci nek odbornik — ki je bil slučajno gradbenec — in odločno zahteval, da Zavod za socialno zavarovanje mora vrniti denar.

Zlobni jeziki v prvih klopek so pri tem ugotovili, da mu gre za delo.

K RAZPRAVI o istem problemu se je prijavil nek odbornik, ki je hkrati direktor nekakega podjetja. Izjavil je: »Če torej Zavod za socialno zavarovanje neče nakazati presežka, ki ga je ustvaril z dodatnim prispevkom podjetij, predlagam, da okrajni odbor sklene, da takoj prenehamo plačevati 4% dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje.«

Glasen smeh ga je opomnil, da ga je polomil. 4% dopolnilni prispevek podjetja ne plačujejo že od 1. januarja letos.

—sik

Pogled na Kropo

Večina se jim je tudi pridružil. 5. maja je bila stavka končana, ko so kamnogoriški delodajalci obljubili delavcem višje plače.

26. januarja 1919. leta je bil sklican na zahtevo 116 članov izredni občni zbor zadrage, ki je izvolil novo vodstvo. Novo vodstvo se je z vneto lotilo

nevarnosti. Toda kljub vsem težavam so le prebrodili to poslovno leto ter celo nabavili tovrstni avtomobil za vožnjo iz Podnarta in nazaj. Tudi cesto so takrat popravili, da je bila vsaj delno sposobna za avtomobilsko vožnjo.

(Dalje prihodnjik)

Kam privede slaba vzgoja

Smrtna nesreča na Zlatem polju

V ponedeljek, 18. IV. se je po Kranju razširila vest, da je bil v blokhi na Zlatem polju ubit 14-letni Jože Ušeničnik, dijak II. razreda gimnazije. Takoj moramo poudariti, da je bil Jože Ušeničnik ustreljen zaradi neprevidnosti. Pričujoči primer nam zgovorno kaže, da ljudje še vedno skrivajo doma orožje brez dovoljenja, kljub temu, da so oblasti že zdavnaj zahtevale, da je treba vse orožje prijaviti. Ta nesreča pa naj bo tudi opomin, da je treba orožje shraniti na takem mestu, ki otrokom ni dostopen in da zanj ne vedo.

V soboto med 12. in 13. uro je 12-letni Janez Zakrajšek povabil k sebi sošolca Ušeničnika, češ da mu bo nekaj pokazal. V sobi je iz predala vzel revolver in mu ga kazal, medtem pa pritisnil na sprožilec in nasproti stoječi Jože je dobil strel v prsa. Krogla je prebila aorto in je bil fant na mestu mrtve. Zakrajšek ga je nekaj časa močil z vodo, ko pa je videl, da je mrtve, ga je prikril pred starši do ponedeljka. Ušeničnikovi starši so takoj prijavili, da pogrešajo svojega sina.

V ponedeljek dopoldne je Zakrajškova mati pospravljala sinovo sobo in zapazila na preprogi krvave sledove. Po natančnejšem pregledu je našla mrtvega Ušeničnika. To je takoj povedala hčerki, ki je pohitela k sosedovim. Med tem časom je prišel v blok miličnik, katerega so o tem obvestili, ta pa je primer takoj prijavil TNZ pri OLO Kranj.

Kljub temu, da gre za nesrečno naključje, ki je povzročilo smrt mladega fanta pa moramo poudariti, da je Jože Zakrajšek izredno nesramen in cinčen. Med preiskavo se je tako obnašal, da so nad njim prav vsi strmeli. Odgovori, ki jih je dajal

preiskovalnim organom kažejo, da fant ni imel prav nobene vzgoje, kar nam kaže tudi njegovo šolsko spravevalo s sedmimi slabimi redi.

Kot rečeno starši za nesrečo niso vedeli, vedeti pa bi morali, kakšen je njihov sin, da je lažnivec, slab učenec in skrajno nesramen. Namesto, da bi bil fant doma že pod močno roko, je užival pri starših samo potuho in zagovarjanje. Ko je njegov oče slišal, da iščejo revolver, ga je skril na podstrešju, da bi zavedel preiskovalne organe na krivo sled. Seveda je Janez to vedel ter je bilo njegovo vedenje zategadelj še bolj nesramno. Taka vzgoja doma je privedla tudi do tega tragičnega dejanja, ki je povzročilo upravičeno zgražanje prebivalstva.

OBJAVA

Z ozirom na neresnične govorice, ki so se razširile v Kranju in okolici o nesreči z orožjem, ki se je dogodila dne 16. aprila 1955 v Kranju, objavlja Tajništvo za notranje zadeve OLO Kranj naslednje pojasnilo: Dne 16. 4. 1955 sta se okrog 13. ure igrala v stanovanju Zakrajšek Jožeta na Zlatem polju št. 24, 14 letni Ušeničnik Jože in 12 letni Zakrajšek Janez s pištolo, last Zakrajšek Jožeta. Pri tem se je pištola, ki jo je imel v rokah Zakrajšek Janez, sprožila, ranila istega v roko in smrtno ranila Ušeničnik Jožeta. Smrtno ranjeni je v 10 minutah podlegel poškodb. Zakrajšek Janez je brez vednosti staršev truplo prikril do ponedeljka 18. aprila 1955.

Vse ostale govorice, ki se širijo, so netočne in ne ustrezajo resnici.

Tajništvo za notranje zadeve Kranj

Sem in tja po Selški dolini

IZ POPOTNIH BELEŽK NAŠEGA REPORTERJA

PODJETJA, KI MNOGO OBETAJO

Ce te pot zanese v Selško dolino, te seveda vedno najprej mori vprašanje prometnega sredstva, o katerem pa smo v našem listu že pisali in ki ga kljub najboljši volji podjetij, ki se s tem bavijo, zaenkrat ni mogoče urediti bolje. Železnikarji sicer še vedno pogrešajo predvojne štiri avtobusne zveze (danes le dve!) a se istočasno ogrevajo za tisti načrt, o katerem so si tudi Ločani že zdavnaj na jasnem in je bil tudi publiciran v Loških razgledih: da je namreč to najbližja zveza

s Podbrdom in Tolminsko na eni ter z Bohinjem na drugi strani. Modernizacija teh cest bi bila velike važnosti ne le v turističnem, ampak tudi v gospodarskem pogledu, saj ima bodoča komuna v Železnikih ogromne, deloma že ostvarjene pogoje za soliden gospodarski razvoj, če omenimo le Tovarno kovinskih in elektromehanskih izdelkov »NIKO« v Železnikih, Medzadružno lesno-industrijsko podjetje v Češnjici, izredno lepo se razvijajoče čevljarstvo pod

ke, po katerih je veliko povpraševanje. Obe podjetji boste natančneje spoznali, ko bomo o priliki objavili daljše slikovne reportaže o njunem delu in uspehih.

Kmetijske zadruge so v tem času sredi največjega razmaha. Občni zbori, ki jih je večina zadrug pravkar opravila, so pokazali prave lepe rezultate. Tudi o teh bi kazalo posebej spregovoriti in določiti mesto teh zadrug v okrajnem ali celo republiškem merilu.

Uspela revija na Jesenicah

Krojaško podjetje »Moga« na Jesenicah se je odločilo dobiti sredstva za kritje primanjkljaja iz prejšnjega poslovanja z organiziranjem »Modne revije«. Na Javorniku je dobilo podjetje »Moga« dvorano doma »Partizan« in organiziralo minulo nedeljo popoldne modno revijo. Na reviji so razkazovali 24 zimskih, pomladanskih, letnih in jesenskih modelov, t. j. plaščev in raznih oblek. Občinstvo je bilo z organiziranjem revije kar zadovoljno; zadovoljno pa je bilo tudi podjetje »Moga«, ker je z ozirom na velik interes s strani občinstva doseglo svoj namen. Dobilo je finančna sredstva, ki bodo izboljšala poslovanje, izvedlo pa je tudi živo reklamo, ki bo podjetju v bodočnosti mnogo koristila.

Šola v Dražgošah

jetje »Ratitovec« na Studenem, Usnjarno v Železnikih, potem pa seveda vrsto sila podjetnih in vsestransko razvitih kmetijskih zadrug od Martinjega vrha, Selc, Dražgoš, Luš pa do Bukovice.

O delu vseh teh industrijskih in zadrugnih delavnic bi kazalo pozneje posebej spregovoriti, saj so to podjetja, ki mnogo obetajo. Za danes še kratko ugotovimo, da je n. pr. »NIKO« vzorno urejena tovarna, ki ne slovi le po preciznih (analitičnih) in drugih tehnikah, laboratorijskih centrifugah in mešalcih, preciznih tehničnih šeststih itd., ampak bo marsikoga morda zanimalo tudi, da izdeluje tudi različne pisarniške kovinske potrebščine: registre, luknjače, sponke, risalne žebličke itd. Morda tudi ni vsem znano, da na Češnjici izdelujejo radio-omarike, postavke za tehnične, zaboje za izvoz in notranji trg, embalažo in vinske sode ter še druge izdel-

KAJ TARE PREBIVALCE

Seveda pa starejo prebivalce Selške doline tudi razne skrbi in nevesočnosti, s katerimi se občinski močje vztrajno bori. Naj omenim le most v Praprotnem, ki dejansko že precej sumljivo izgleda in rad verjamem, da šoferji s strahom vizijo čezenj, saj jim sedanja iztrošena lesena konstrukcija kljub označbi 8-tonske nosilnosti, ne daje jamstva za zanesljiv in varen prevoz potnikov in tovora. Stari betonski most so ob kapitulaciji stare Jugoslavije porušili, nato so Nemci napravili lesenega, ki pa so ga partizani vedno znova (kar petkrat) porušili, da so preprečevali okupatorju akcije in selitve naših ljudi. Menda zato ne bo odveč poziv na Republiko upravo za ceste, ki naj akcijo za obnovo mostu poveča, saj bomo sicer kmalu stali pred nevesočnim in odgovornim vprašanjem: Kdo bo kriv za nove žrtve ob eventualni nesreči?

Vzgojni pomenki

Odnos do staršev in učiteljev

Mladostnik si v 13. in 14. letu starosti trudi, da bi se privdaj na vrstnike drugega spola in dojel polagoma naloge moškega in ženskega spola. Ko se mučijo okoli teh vprašanj, jih starejši navadno ne razumejo prav dobro, ker se jim zdi, da bodo zapravili s tem preveč dragocenega časa; zato so navadno doraščajoči mladi ljudje v ostrem nasprotju in o poziciji s starši in vzgojitelji, ki je včasih kar nenavadna in na videz nerazumljiva. Ali kakor hitro so se razvojni nujne naloge izpolnili (kar velja za deklice po izpolnitosti 15. leta, za dečke pa 16. leta), se čuti občutno srečnejše, veselej-

še in z njimi je dosti lažje delati v šoli in doma. Postanejo mirnejši in če so se prej nesrečne mamice obupano pritoževale: »Naš je tak divjak, surrov in zadirčen« ali »Naša je tako čudna, da ni za nikamor« — pa so sedaj boljše volje in o svojih »otročih« govore, da so že v »resnejših, mirnih letih«.

Razvoj od 12. do 14. leta gre torej v tej smeri, da mladi človek najprej izgubi spoštovanje do starejših, nato jim nekaj časa nasprotuje, nato pa se razvije v pubertetniku nov občutek spoštovanja in občudovanja staršev in učiteljev, od katerih pa se skuša sedaj notranje osamosvojiti. S 15. leti se mu to

v precejšnji meri že posreči, v starosti od 18. do 20. let pa to neodvisnost od starejših v glavnem tudi že doseže.

Vsak človek ima v svojem srcu nek ideal, neko predstavo o tem, kar bi rad bil. Za mladostnika je značilno, da to svoje ideale zelo hitro menja. Najprej je to navadno roditeljski istega spola — oče ali mati. Okoli 10 let stopi na mesto očeta ali matere kaka »blesteča« pojava — filmska zvezda, slaven športnik, letalec ali pa tudi oseba iz kakke poveske ali romana. Mladi ljudje si želijo, da bi bili tako lepi, močni, zviti in ljubljeni kot njihovi junaki. S 13. ali 14. leti pa polagoma izginja zanimanje za daljnj, nedosegljive ideale in namesto njih skuša mladostnik najti v samem sebi tistega dosegljivega, odgovarjajočega mlademu človeku. Z ne preostanim opazovanjem samega sebe, svojega ponašanja pri delu in igri, si oblikuje zavest svoje lastne vrednosti in išče poti v življenje, ki bo po njegovem mišljenju najboljša. Polagoma si gradi svoj lastni življenjski in svetovni nazor.

Kako obravnavamo trinajstletnika?

Iz vsega dosedanjega sledi, da je pubertetna doba, doba v kateri se mlad človek razvija iz nesamosojnega otroka v samostojnega odraslega. V tem času se razmerje do odraslih bistveno spremeni, vendar neodvisnosti od odraslih mladostnik ne more doseči kar od danes do jutri. Nasprotno! V marsikaterem pogledu nujno potrebuje pomoč odraslih. Kako, tega ne ve in tudi ne more izvedeti, ker odrasli sami tega ne vedo.

Kakor je že njegovo obnašanje nasproti odraslim hladno ali celo sovražno in surovo — brezbržnega, indiferentnega odnosa s strani odraslih, mladostnik ne more prenašati. Nujno potrebuje njihovega zanimanja in pomoči — toda le pod določenimi pogoji. V svoji notranjosti je namreč razklan in neuravnotežen: včasih želijo, da jih pustimo delati po svoje, da bi s

tem mogli dokazati, da so že na pol dorasli in znajo delati samostojno. Drugič so zopet čisto neobgledni in želijo, naj posežemo vmes in jih obvarujemo pred posledicami napak, ki so jih povzročili njegovi samostojni poskusi, da bi se vedli kakor odrasli. (Dalje prihodnjik)

Administratorko

z ustrežno šolsko izobrazbo in dobrim znanjem strojepisja in stenografije

sprejme takoj „Tiskanina“ - Kranj

Prednost imajo osebe z znanjem kakega tujega jezika. — Ponudbe dostaviti na podjetje do 1. maja 1955.

GLAS GORENJSKE

Izdaja:

Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje »GORENJSKI TISK« Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor

in odg. urednik:

Slavko Beznik.

Urejuje:

uredniški odbor.

Tel. uredništva: št. 475, uprave št. 190 / Tek. rač. pri NB

Kranj-okolica št. 624-T-127

Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev

polletna . . . 200 dinarjev

četrtletna . . . 100 dinarjev

Posamezna šte. stane 10 din

Na podlagi 89. in 90. člena uredbe o ustavljanju podjetij in obratov (Uradni list FLRJ št. 51—424/53) razpisuje komisija za razpis in imenovanje direktorjev mesto direktorja

Tovarne usnja „STANDARD“ - Kranj

Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Inženir kemije z odgovarjajočim strokovnim izpitom in 5-letno prakso v usnjarski industriji.
2. Ekonomist z odgovarjajočim strokovnim izpitom in 5-letno prakso v usnjarski industriji.
3. Popolna strokovna srednja šola usnjarske stroke s položenim strokovnim izpitom in 10-letno prakso v usnjarski industriji.
4. Nepopolna srednja šola z odgovarjajočim strokovnim izpitom in najmanj 15 let prakse v usnjarski stroki.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, potrdili šolske in strokovne izobrazbe ter opisom dosedanje zaposlitve vlagajte pri Tajništvu za gospodarstvo in komunal, zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1.

Skraini rok za vlaganje ponudb je vključno do 7. 5. 1955.

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri LOMO Kranj

DRUŽINSKI POMENKI

Vestnost se da privzgojiti

Vsakdo, ki trpi zaradi lastne ali tuje netočnosti, bo razumel,

kako važno je, da začnemo z vzgojo reda že pri dojenčku. Če bo dobival svoje obroke hrane vedno ob istem času, če ga bomo ob določenih urah previli, okopali, spravili spat, se bo njegov organizem sam navadil na redno opravljanje vseh funkcij. Zato bodimo tudi do majhnih otrok v tem pogledu vedno strogi in nepopustljivi. Kosilo, popoldanski sprehod, kopanje, nočni počitek, vse naj se začne po možnosti točno ob določenem času in nobeno moledovanje ne sme spremeniti običajnega dnevnega reda.

Uspeh take vzgoje se bo vidno pokazal zlasti takrat, ko bo otrok začel obiskovati šolo. K pouku bo moral že od vsega začetka prihajati točno, sicer bo opominjan ali pa celo kaznovan. Če smo ga v tej smeri že vzgajali, potem mu to ne bo delalo nobenih težav. Pogosto zamujanje šolarja meče slabo luč ne samo nanj, temveč na vso družino. Tega pa starši prav

gotovo ne želijo, četudi so sami večkrat premalo vestni.

Z vzgojo točnosti se bo v otroku sama po sebi vzbudila tudi ljubezen do reda. Otroci ne bo znal varčno ravnati le s svojimi časom, ampak bo vedno pazljivo skrbel tudi za svojo obleko, knjige in druge stvari. Vestni šolar bo redkokdaj kaj pozabil doma, medtem ko bo tistemu, ki zamuja, vedno kaj manjkalo. Ljubezen do reda in smisel za točnost bosta ostala

v otroku za vse življenje in mu prihranila marsikatero nepopravljivo zamudo in nevšečnost.

Vsak delavec in uslužbenec je vestnost v službi. Pa tudi doma je vedno zaželena. Koliko manj slabe volje in razburjanja bi lahko bilo v družini, če bi vsi vse gospodinje poznale vestnost in red. Začnimo torej z vzgojo že pri majhnih, kajti kar se Janezek nauči, to bo Janez nekoč znal.

RECEPTI

Porova juha

Por je zimska zelenjava, ki jo uporabljamo kot začimbo k raznim juhám in omakám. Razen tega iz njega lahko napravimo tudi odlično prikuho, za katero potrebujemo ¼ kg pora, 4 dkg masti, 4 dkg moke, ¼ litra mleka, sol in vodo. Por očistimo in mu porežemo konce listov, nato ga razrežemo na približno 5 cm dolge koščke, ki jih skuhamo v slani vodi. Iz masti in moke naredimo prav svetlo prežganje, toliko da moka v masti zakipi. Prežganje razkuhamo z mrzlim mlekom. Nato položimo vanj odcejen por. Če je treba, ga zalijemo z nekoliko vode, v kateri se je kuhal. Vre naj počasi, da ostanejo koščki celi. Jed nato še osolimo in po želji tudi popoprmo.

Dober segedinski golaž

Zanj kupimo ½ kg svinjskega mesa, pleče ali flam. Zrežemo ga na koščke kot za običajen golaž. Na 4 dkg masti zrumenimo 15 dkg sesekljane čebule, ji pridenemo žličko sladke paprike, žlico konservirane paradižnika, sol, kumino, meso in to dušimo tako dolgo, da se meso zmehta. Tedaj do-

damo še pol kg zelja, ki smo ga medtem kuhale posebej. Vse skupaj zopet dušimo, dokler se zelje ne zmehta. Nazadnje pri-lijemo nekoliko zeljnice, da postane jed gosta in imamo nekaj omake. Sele zdaj solimo, sicer se nam zgodi, da že slano zelje vso jed presoli. Preden serviramo pridenemo golažu še nekaj smetane.

Lepa in praktična bluza za mladanske izlete in sport

F. G. Herbert: „Vsakih sto let“

Prikupna in dobro napisana — brez posebne tendence — ameriška komedija »Vsakih sto let« je bila prvič uprizorjena leta 1951 v New Yorku. V kratki dobi je preromala domala vse odzve sveta in v minuli se

prečnih Amerikancev. Pisatelj Herbert se v tem delu naravnost izogiba običajnih komedijskih prijemov ter situacijske in besedne komike.

Za jeseniško gledališče uprizoritev ni bila ravno lahka, saj sloni vse dogajanje — razen enega prizora — le na treh osebah. Značaji so jasno začrtani, vendar predstavlja interpretacija zahtevno nalogo.

Režiser Bojan Čebulj je pri izbiri vlog zadel. Vlogo mlade Patty O'Neill je zaupal priznani igralci Tatjani Gostiševi. Zahtevno vlogo je podala Gostiševa ljubko in pristrčno. Nič slabši od nje ni bil mladi arhitekt Donald Gresham, ki ga

je doživeto odigral Marjan Stare. Ponovno je pokazal svoje velike igralske sposobnosti. Tudi lik Davida Slatara, ki ga je podal Franjo Stibilj, je bil dobro prikazan. Pattynega očeta Mihaela O'Neill pa je igral Stane Jagodica.

K uspehi uprizoritvi je veliko pripomogla posrečena scena B. Čebulja.

Upati je, da bo Mestno gledališče navduševalo jeseniško občinstvo s to komedijo vse do uprizoritve letošnje operete, pri kateri bodo prišli na račun predvsem ljubitelji glasbe in petja. Premiera Gregorčeve operete »Melodija srca« bo verjetno v začetku maja.

PRVI GLASBENI VEČER DRŽAVNE GLASBENE SOLE V KRANJU

Mladi glasbeniki navdušili poslušalce

Pester, za nastop gojencev glasbene šole po večini kar kvalliten program, je pritegnil ljubitelje glasbe, da so popolnoma napolnili zgornjo dvorano Sindikalnega doma, v kateri je bil 14. aprila I. glasbeni večer Državne glasbene šole v Kranju in to v počastitev 10-letnice naše osvoboditve. Program je bil dobro izveden in lahko rečemo, da je bila to najboljše produkcija gojencev kranjske glasbene šole do zdaj, za kar prav gotovo zaslužijo vse pri-

znanje vsi pedagogi na glasbeni šoli, ki jo vodi ravnatelj Peter Lipar.

Razen nekaterih pianistov iz šole prof. Zupančičeve, prof. Avguštinove, prof. Aljančičeve (Marjan Seliskar, Judita Ribič, Mojca Savnik itd.) so nas prijetno presenetili tudi mladi violinisti. Najmlajši, komaj šestletni Miha Pogačnik iz šole prof. Fr. Staniča ima kot izredno talentiran pred seboj lepo prihodnost. Mladi Jakec Kurat iz šole prof. Rud. Fajona je s svojo izvedbo I. dela Vivaldi-jevega koncerta v A-molu po- kazal zelo lep napredek, zlasti zadovoljivo tehniko desne roke. Oba so poslušalci nagradili z neobičajnim aplavzom. Tudi mladi Govčev Janez iz iste šole je z daljšim, za II. razred precej zahtevnim opusom pokazal veliko muzikalnost.

Za stopnjevanje prijetnega presenečenja na tem večeru pa sta posebej poskrbela še violinisti trio s klavirjem in šolski godalni orkester, ki šteje že 23 članov in skoro vsi izhajajo od vsega početka iz šole profesorja Fajona, ki je takim ansambлом odlično, zanesljiv vodnik, kot je to dokazal z interpretacijo izvedenih del: J. Pribošiča »Domotožjem« in A. Vivaldija I. delom »Koncerta v G-duru« v njegovi priredbi za

godalni orkester. Navzoči avtor J. Pribošič je bil s tako izvedbo samo zadovoljen in bi jo želeli slišati še ob kakih drugih prilikah.

Lep razvoj društva

Pred letom dni ustanovljeno Obrtniško društvo na Jesenicah, je doseglo v času obstoja že lepe uspehe. Društvo, v katerega so včlanjeni vsi obrtniki mesta Jesenice, šteje že nekaj sto članov. Ima svojo gledališko družino, ki se javnosti sicer še ni predstavila, vendar že študira prvo delo. Tudi tamburaški zbor, ki je bil ustanovljen šele letos, že pridno vadi in bo prvič nastopil na I. rednem običnem zboru društva, ki bo v nedeljo, 24. t.m. Prav tako ustanavlja jeseniško obrtniško društvo svoj pevski zbor, ki bo prvič nastopil junija meseca ob razviku prapora. — Razen mojstrov so včlanjeni v društvo skoraj vsi pomočniki in vajenci, zato je organiziranje kulturno prosvet-

nih odsekov, v katere se vključuje mladina, ki je primerne vzgoje najbolj potrebna, vse hvale vredno. Velike težave pa ima društvo zaradi pomanjkanja društvenega prostora, zato posamezni odseki ne delujejo tako, kot bi delovali, če bi društvo razpolagalo s svojim prostorom.

V Radovljici ustanovljajo Društvo prijateljev mladine

Na pobudo Mestnega odbora SZDL Radovljica se tudi v tem mestu pripravlja ustanovitev Društva prijateljev mladine. O tem je bilo veliko govorjenega na običnem zboru MO SZDL in sestavljen je že pripravljalni odbor. Sestavljajo ga vidni in napredni vzgojitelji ter razni kulturni in javni delavci, ki že zbirajo članstvo in so že sestavili pravila in delovni program novega društva. Namen Društva prijateljev mladine je — ob sodelovanju staršev in vzgojiteljev — vzgajati mladino v moralno, telesno in duševno zdrave in napredne državljane socialistične Jugoslavije. Društvo bo skušalo pridobiti čim več praktičnih vzgojnih sredstev na svojem delovnem področju: otroška igrišča, zabavnišča, pionirsko knjižnico in čitalnico, mladinski oder, mlečno kuhinjo, počitniške kolonije; posebno skrb pa bo posvetilo izobraževanju pošolske mladine, skušalo jo bo odtegniti slabi družini, ponovno jo usmeriti v njeno alkoholno.

Vzgoja v družini pri nas še vedno negativno vpliva na šolsko izobraževanje otroka, zato bo društvo posvetilo mnogo skrbi temu problemu. Članstvo bo v stalnih stikih s starši in bo predvsem skušalo izboljšati vzgojo tiste mladine, ki živi v moralno in socialno slabem okolju.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

IVERI

NAŠI SLIKARJI NA DUNAJSKI MEDNARODNI RAZSTAVI

Komisija za kulturne stike s tujino je sprejela povabilo prirediteljev mednarodne razstave »Deset let povojnega slikarstva«, ki bo jeseni na Dunaju. Naši slikarji bodo zastopani s 25 slikami, nekaj grafikami in manjšimi plastikami.

JUGOSLOVANSKI PROSVETNI DELAVCI NA NORVEŠKEM

Skupina 9 jugoslovanskih prosvetnih delavcev bo obiskala sredi maja več mest na Norveškem. Med enome- sebnim bivanjem bodo naši prosvetni delavci proučevali norveški šolski sistem.

SLOVENSKE BALADE IN ROMANCE

V založbi »Kmečka knjiga« je izšla zbirka najzanimnejših pripovednih pesmi — balad in romanc — ki so izbrane iz bogastva ljudske pesni in tvornosti naših pesnikov od Prešerna do Petra

Levca. Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvem delu so izbrane pesmi iz narodne tvornosti. To so pesmi o Lepi Vidi, Mladi Bredi, Ravbarju, Kralju Matjažu itd. V drugem delu so klasične slovenske balade in romane — Prešerna, Levstika, Jenka, Stritarja, Gregorčiča, Askercarja in drugih. V tretjem delu pa je izbrana epika sodobnih pesnikov (Maistra, Golarja, Petruške, V. Levstika, Golje, Gradišnika, Kosovela, Klopčiča, Bora, Kajuhja itd.).

Zbirko spremljajo ilustracije G. Birolle in M. Gasparija. Sicer so prijetne, vendar ne spadajo v sodobno pesniško zbirko.

NAŠI FILMI ZA KITAJSKO IN JAPONSKO

Jugoslovansko podjetje za uvoz filmov — »Jugoslavija film« — namerava poslati nekaj domačih filmov v LR Kitajsko in Japonsko. Tokrat se bosta ti dve deželi prvič seznanili z našo filmsko ustvarjalnostjo.

Ob 10. obletnici osvoboditve v Loku

velike kulturne manifestacije

Za »Loškim tednom« (ob običnem prazniku) pripravljajo Ločani sedaj že v drugo velike kulturne manifestacije, ki bodo v okviru praznovanja 10. obletnice osvoboditve. Na pobudo ZB in SZDL se je osnoval poseben pripravljalni odbor s predsednikom Ivanom Puharjem na čelu. Pri teh prireditvah bodo sodelovala vsa društva in organizacije.

V soboto 7. maja bo začetek solistični koncert opernih pevcev. Sodelovala bo tudi godba KUD »Tone Sifrer«. Tej glasbeni prireditvi se bo pridružil še koncert pevskega zbora iz Virmas, ki ga vodi prof. Demšar, in godbe. Tretji večer pa bodo nastopili: orkester Glasbene šole, gimnazijski pevski zbor in solisti. Pri slavnostni akademiji v soboto 14. maja na telovadišču v Puštalu bodo razen članov TVD »Partizan« sodelovali tudi pevski zbori in godba.

V nedeljo (15. maja) bodo glavne prireditve. Ob 10. uri bo slavnostna parada; planinci bodo odkrili spominsko ploščo

padlim planincem na Lubniku; odprt bo izpolnjen in preurejeni muzej NOB v Domu ZB, ki ga ureja tovariš Stane Perčar itd. Veselo partizansko razjanje pred gasilskim domom in na Trati pa bo pripomoglo k prijetnemu razvedrilu.

Razen tega pripravljajo igral- ska družina KUD »Tone Sifrer« Cankarjevo dramo »Za narodov blagor« in partizanski večer pod geslom »Se pomnite tova- riši«. Tudi KUD »Jože Krmelj« z Godešiča bo v Loku uprizori- lo dramo »Lacko in Krefli«.

Ne bodo pa praznovali samo Ločani. Akademije pripravljajo tudi na Trati in na Godešiču. Nastopili bodo puštalski pevci — pod vodstvom tovariša Pirca — in pevci ter tamburaši KUD »Jože Krmelj«.

—j—

Pevci z Zalega hriba so gostovali v Domžalah

50 članski pevski zbor iz Zalega hriba je pred kratkim, na povabilo DPD »Svoboda«, gostoval v Domžalah. Na sporedu so bile Maroltove pesmi, s katerimi je pred dvema mesecema zbor prvič nastopil v Novi Gorici. Zbor vodi prof. Cene Matičič, ki je pokazal, česa je sposoben pevski zbor, če je sleherni član discipliniran in pri- haja z veseljem in redno k pevskim vajam.

Poslušalci so bili zelo navdušeni nad petjem gostov iz Goriskega in so jih nagradili z burnim ploskanjem. Naslednji dan so gostje nastopili v Mengšu, kjer so dosegli tudi lepe uspehe.

NA ROB

VEČER UMETNIŠKE BESEDE IN PRAZNA DVORANA

Pretekli teden v sredo zvečer je bil v Prešernovem gledališču v Kranju »Večer umetniške besede«, ki ga je izvajal član Mestnega gledališča iz Celia Marjan Dolinar. Večer na katerem je recital dela doma- če, francoske, ruske, nemške in angleške literature, je prav do- bro uspel. Zlasti pa so malošte- vilnim poslušalcem ugajale Ko- sovelove in Zupančičeve pesmi. Shakespeareov »Monolog o loba- nju« in govor zagovornika iz Do- stojevskega »Bratov Karamazo- vih«. Program je izvajalec res do- bro naštudiral in skoraj v večini del je prišla umetniška beseda do popolnega izraza.

Prazna dvorana! Spet tisto, o čemer smo že večkrat pisali, toda do danes kot kaže, še vedno brez uspeha. V dvorani je bilo približno 50 poslušalcev, od teh dobra polovica dijakov iz Tekstilnega tehnikuma, za ka- tere vsi Kranjčani vemo, da so redni obiskovalci raznih kul- turnih prireditev (gledaliških, koncertov, raznih predavanj in podobno). Spet se moramo vprašati, kje so bili dijaki kranjskih gimnazij in drugih srednjih šol? Ali morda niti ne vedo, da so take prireditve njihova duševna hrana? Če ne, kdo naj bi bil tega kriv? Morda njihovi vzgojitelji, ki še vedno preveč ozko gledajo na posamezne prireditve? Prav go- tovo je kultura, kulturno živ- ljenje, gledališče, koncerti, raz- ne druge kulturne prireditve, kino in seveda tudi »Večer u- metniške besede« tisto, ki na- šemu delavcu in delovnemu in- teligentu služi obzorje in brez česar si danes skoraj ne more- mo predstavljati človeka v naši družbi.

Teh vrstic verjetno ne bi pi- sal, če ne bi vedel, da kranjski dijaki in njihovi profesorji več- krat obiskujejo gledališke pred- stave v Ljubljani, ki so večkrat umetniško manj vredne in za mladino manj primerne kot marsikatera kulturna prireditve v Kranju. Pred dvema letoma so se vsi dijaki s profesorji pe- ljali v Ljubljano v gledališče, kjer so poslušali Jožeta Tirana, ki je recital dela Ivana Can- karja. To je seveda samo hvale vredno. Za zaključek se samo še vprašamo in to upravičeno, zakaj na »Večeru umetniške besede«, ki je bil v Kranju in na katerem bi se lahko marsikdo seznanil z največjimi umetniki proze in poezije iz svetovne in domače literature, ni bilo niti enih, niti drugih?!

N-r

Prizor iz »Vsakih sto let« na jeseniškem odru

zoni navdušila tudi občinstvo tržaškega, ljubljanskega in celjskega gledališča. Se več. Do- živelja je celo filmsko obdela- vo.

Komedija prikazuje odlomek iz vsakdanjega življenja pov-

M. Maeterlinck: »Stilmondski župan«

Druga premiera jeseniških svobodašev

Dramski odsek DPD »Svoboda« Jesenice je po Golarjevi drami »Vdova Rošinka« pripravil svojemu občinstvu zelo učinkovito dramo M. Maeterlincka »Stilmondski župan«. Premiera je bila v nedeljo zvečer v dvorani Doma »Svoboda« na Jesenicah. Tudi to delo je režiral režiser jeseniškega Mestnega gledališča prof. Jože Tomažič. Igralce za »Stilmondskega župana« je izbral tako posrečeno, da je dosegel z uprizoritvijo iz- reden uspeh.

Maeterlinckova drama prika- zuje dogajanje v Stilmondu (v belgijski Flandriji) po okupaciji leta 1940.

Župana je igral Jože Varl. V zahtevno vlogo se je vživel in jo podal izredno plastično. Igral je s srcem in prepričljivo ter je v prvem dejanju osvojil gle- dalce. Županovo hči je igrala Lojzka Božičeva, ki je pred- vsem v zadnjem dejanju poka- zala velike igralske sposobno- sti. Sina Florisa je doživeto podal znani jeseniški amaterski igralec Srečko Mlinarič. Majorja pl. Rochova in poročnika Hilnerja sta igrala Pavel Tor- kar in Franci Pogačnik. Za pr-

vega je bila vloga morda malo prezahtevna, drugi pa jo je re- šil kar zadovoljivo. Uspešno so nastopili še: Ciril Vister (vir- nar Klaus), Franci Stravs (ob- činski tajnik) in Stojan Valodi (učitelj).

Sceno, ki je dobro dopolnje- vala uprizoritev, je zasnoval Jaka Torkar.

Vsi nastopajoči — z režiser- jem na čelu — zaslužijo prizna- nje. Zal pa jim Jeseničani s slabim obiskom tega niso dali. Upati je, da bo na reprihah do- bilo občinstvo večje zaupanje v predstave dramske družine DPD »Svoboda«.

Pevski zbor in orkester v Radovljici potrebujeata ustrezne prostore

Na vsakem običnem zboru KUD »A. T. Linhart« in na vsa- ki seji se govori in razpravlja, kako potrebna bi bila za uspeš- no delovanje pevske in godalne sekcije primerna soba, ki jo sekciji še nimata. Toda vsa pri- zadevanja so bila dosedaj brez- uspešna. Zaradi nevdružnih raz- mer so pred letom najboljši

pevci odstopili, okrnjeni pevski zbor pa je v jeseni preteklega leta kljub temu spet začel z rednimi vajami in je že dva- krat javno nastopil.

Za vaje imajo sedaj na raz- polago malo učilnico v poslopu gimnazije, v kateri se stiska okoli 50 pevcev. Pred pevsko vajo morajo zložiti klopi na kup, po vaji pa jih spet postavi- ti na svoja mesta. Isto velja tudi za godalni orkester.

Vsekakor te razmere neugod- no vplivajo na glasbeno-kulturni razvoj v Radovljici.

DRUGI NASTOP NEZNANIH TALENTOV Veliko navdušenje v Radovljici

V dvorani doma »Partizan« v Radovljici se je zbralo prejšnjo nedeljo popoldne lepo število Radovljčanov in okoličanov. Pritegnilo jih je zanimanje za nastop neznanih talentov, ki je bil za Radovljico novost. 24 nastopajočih, z Jesenic, Dovjega, Kranjske gore, Radovljice, Zapu- ž, Posavca, Otoka, Podnarta in celo Nove Gorice, je občins- tvo z zanimanjem poslušalo.

Prvo mesto je dosegla 11-let- na pianistka Jožica Solar iz Podnarta, ki je zaigrala Schur- bertovo »Podoknico«, drugo me- sto pa še mlajši violinist Dušan Filipič iz Posavca, ki je zaigral Staničev »Andantino«. Sledila je mezzosoprانistka Marica Ba- loh iz Nove Gorice, njej pa re- citator Ivica Korošec z Jesenic. Med prvimi desetimi so bili tudi: baritonist Stanko Eržen iz Zapu- ž, Mitja-Igor Haferle z Je- senic, Ivo Govedič z Dovjega, Ivan Eržen iz Radovljice, Anton Korošec z Jesenic in kvartet z Dovjega. Ti so prejeli denarne nagrade, ostali nastopajoči, ki jih je izbral žreb, pa so dobili praktična darila raznih podje- tij radovljiškega okolisa.

Tudi drugi nastop neznanih talentov v radovljiškem okraju je pokazal veliko zanimanje za tovrstne prireditve.

Deset let po zmagi

Ob deseti obletnici osvoboditve želimo našim delovnim ljudem posredovati nekaj izvirnih prispevkov iz dobe narodno osvobodilne borbe, ki naj bi ostali trajen dokument znanamcem na čas velikega junaštva in trpljenja slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov. Zaradi tega sta se okrajna odbora Zveze borcev NOV v Kranju in v Radovljici skupno z ured- ništvom »Glasu Gorenjske« odločila, da razpišeta

nagradni natečaj

za prispevke, ki bi obravnavali čas osvobodilnega boja in ljudske revolucije na Gorenjskem.

Pogoj, da je neko delo nagrajeno je, da obravnava NOB in revolucijo na Gorenjskem in da delo še ni bilo nikjer objavljeno.

ZA LITERARNA DELA BODO PODELJENE 3 NAGRADE:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

PRAV TAKO ZA DOKUMENTARNO GRADIVO:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

RAZEN TEGA PA RAZPISUJEMO TUDI TRI NAGRADE ZA IZVIRNE FOTOGRAFIJE IZ NOB, KI SE NISO BILE OBJAVILE:

- 10.000.— dinarjev
- 8.000.— dinarjev
- 5.000.— dinarjev

Žirijo sestavljajo, po dva člana OO ZB NOV Kranj in Radovljica ter član uredništva »Glasu Gorenjske«. Vsi kandi- dati naj pošljejo svoje prispevke uredništvu »Glasu Gorenj- skemu« s šifro, v posebni zapečateni kuverti označeni s šifro pa tudi naslov pisca. Dela morajo biti v uredništvu najkasneje do 15. julija t.l. Žirija pa bo rezultate objavila na Dan vsajše, 22. julija.

Uredništvo »Glasu Gorenjske« si pridržuje pravico, da objavi šifrirane prispevke pred pregledom žirije. Objavljeni prispevki bodo honorirani kot običajno.

OO ZB NOV KRANJ IN RADOVLJICA TER UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«

O „sprehodu“ čez mejo

Državljan Geza iz Subotice je bil pred vojno trgovci, ki je znal zaslužiti lepe denarce brez posebnega truda. Zato ni nič čudnega, da mu življenje v novi Jugoslaviji ni preveč ugajalo, ker bi moral za zaslužek pač delati. Poskušal je nekaj časa na ta ali oni način priti do denarja, vendar je končno uvidel, da to ne bo šlo, ker je oblast zvedela za njegove spekulacije. Zato je sklenil, da bo svoje sposobnosti skušal uveljaviti v Ameriki. Prodal je pisalni stroj, avokolo in motorno žago, kar

mu je vrglo kar čedno vsoto denarja. Kmalu za tem sta z ženo odstopovala na oddih na najo severno mejo. Naključje je hotelo, da jima je uprava hotela, kjer sta se nastanila, nakazala sobo pri nekem Jožetu, ki je svoj čas že nekomu pomagala čez mejo in je bil možakar za to tudi kaznovan. Jože je sposoben mož, saj je bil nekaj časa tehnični risar v nekem večjem gorenjskem podjetju. Vendar je njegov duh vse preveč nemiren, da bi se lahko ustalil na nekem mestu. Bil je

celo v francoski tujski legiji Kljub letom se še vedno ni uravnovesil.

Geza iz Subotice in žena Marija sta po nekaj dneh poskusila srečo. Odsli sta proti Podkorenskemu sedlu in srečno »zšla« čez mejo. Pred odhodom pa sta del svojega premoženja dala hraniti Jožetu. Nič manj kot 266.000 dinarjev je bilo to. Toda v Avstriji našima begunčema ni šlo vse po sreči. Povedali so jima, da sta že davno preko tistih let, da bi lahko onstran velike luže še lahko računali nanju kot na delovno silo. Gezi seveda to ni bilo všeč, vendar je moral prežeti grenko pojasnilo. Ker bi moral delati pri nekem avstrijskem kmetu, se ga je kmalu polotila želja, da bi se vrnil v domovino. Iztohtal je zgodbo, da je na sprehodu zašel in da se želi vrniti domov. Naše oblasti so mu to dovolile in izposlovale dovoljenje.

V domovini pa je Gezo čakalo novo presenečenje ali bolje, razočaranje. Jože, kateremu sta zaupala 266.000 dinarjev, verjetno zato, da bi jih spravil kasneje za njima v Avstrijo, je za svoje »gospodarske potrebe« porabil nič manj kot 127.000 dinarjev. Geza ga je seveda prijavil in sodišče je prisodilo Joži eno leto in deset mesecev zapora. Seveda pa je istočasno prišla na dan tudi Gezina zgodba o »sprehodu« čez mejo, ki bo tudi imela svoj epilog na sodišču.

Gibanje prebivalstva

V KRANJU

Rojstva: Ivana Kolmanko, tovarniška delavka iz Kranja, rodila dečka; Ana Sašelj, tov. delavka iz Kranja, rodila deklico; Brigita Ciglar, fotografinja iz Kranja rodila dečka; Agata Jagodic, tov. delavka iz Kranja, rodila deklico; Marija Bevc, delavka iz Kranja rodila deklico.

Poročili so se: Valentin Mrak, delavec in Marija Klemenčič, kuharica; Stanislav Soklič, f. inomehanik in Marija Kristan, uslužbenka; Franc Knapič, elektromehanik in Zofija Luskovec, tov. delavka; Janez Golob, traktorist in Antonija Dolenc, delavka; Viktor Cvetko, stroj. ključ. in Marija Marčun, tov. delavka.

Umrli so: Franc Petač, roj. 17. 12. 1873 v Zg. Pirničah, upokojenec, umrl v Kranju 15. aprila; Anton Maver, roj. 15. 1. 1887 v Zagoru, upokojenec, umrl v Kranju 15. aprila; Anton Kleinhaus, roj. 7. 8. 1875 v Čače, upokojenec, umrl v Kranju 14. aprila; Ivana Rakovec, roj. Jereb roj. 6. 5. 1879 v Podnartu, gospodinja, umrla v Kranju 13. aprila; Franciška Permozar, roj. 25. 10. 1890 v Kranju, po poklicu ukopjenka, umrla v Kranju 10. aprila.

NA JESENICAH

Rojenih je bilo od 11. do 18. aprila 16. otrok.

Poročili so se: Francišek Černe, kmet in Antonija Razinger, gosp. pomočnica; Vincencij Mežnarec, tov. delavec in Olga Malej, nameščenka; Stanislav Smolej, elektromehanik in Danica Rozman, gosp. pomočnica; Stefan Koblar, električar in Marija Zvab, tov. delavka; Bronislav Koprivec, ključavničar in Ivana Klinar, krojačica.

Umrli so: Albert Gabrič, osební upokojenec, star 62 let, bivač na Jesenicah, Gregorčičeva 11; Jožef Stritof, osební upokojenec, star 95 let, umrl na Hrušici 21; Jože Ahačič, oskrbovanec, star 72 let, umrl na Jesenicah v bolnici; Terezija Tomaš, gospodinja, stara 48 let, umrla na Jesenicah, Udarina 8.

OPOZORILO

vsem onim, ki nameravajo prirediti veselice in druge gostinske storitve izven poslovnih prostorov gostišč.

Na predlog Gostinske zbornice okraja Kranj je Svet za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj na 51. seji dne 7. aprila 1955 razpravljal o načinu opravljanja gostinskih storitev izven poslovnih prostorov ter pri tem ugotovil, da se mnoge prireditve, zlasti pa veselice na prostem, pogostokrat prirejajo na zelo primitiven, nekulturen in nehiigienski način, da mnoga društva in družbene organizacije take prireditve prirejajo prepogosto, medtem ko zanemarijo svojo osnovno dejavnost ter da se predlogi za izdajo dovoljenja dostavljajo ljudskim odborom tako pozno, da večkrat ni mogoče preveriti dejanskih okoliščin, ki so važne za izdajo dovoljenja.

Da se te nepravilnosti odpravijo, obvešča Tajništvo za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj vse one, ki nameravajo prirediti gostinske storitve izven poslovnih prostorov gostišč, zlasti pa društva in družbene organizacije, da upoštevajo naslednje:

1. Vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje gostinskih storitev na prostem — zlasti pa za vrtno veselico — je treba vložiti najmanj 14 dni pred samo prireditvijo, ker se bo v postopku za izdajo dovoljenja v vsakem primeru napravil ogled prostora in po možnosti tudi same ureditve. Dovoljenje se bo izdalo le, v kolikor bodo organi sanitarne inšpekcije in inšpekcije tržišča ugotovili, da so dani vsi pogoji po 3. členu odloka o opravljanju gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč (Uradni list LRS, št. 40-596/54).

Vloge za opravljanje vseh ostalih gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostišč je vložiti najmanj 7 dni pred prireditvijo ter v njih razen podatkov iz člena 2. odloka, vselej tudi navesti pod kakšnimi sanitarnimi in higienskimi pogoji bo prireditev prirejena.

Vse vloge, ki ne bi bile vložene v navedenih rokih bo Tajništvo za gospodarstvo praviloma zavržalo kot prepozno vložene.

2. Tajništvo za gospodarstvo se bo pri izdajanju dovoljenj držalo načela, da istemu prireditelju praviloma ne bosta dovoljeni na leto več kot dve prireditvi, na katerih bi se opravljale gostinske storitve izven poslovnih prostorov.

3. Vloga za izdajo dovoljenja mora vsebovati sledeče podatke:

a) točno označbo prosilca (ime, priimek in kraj bivališča, žilne osebe, točen naslov podjetja, društva, družbene organizacije);

b) točno označbo kraja in ev. prostora, kjer se bodo opravljale gostinske storitve;

c) navedbo razlogov, ki izdajo dovoljenja opravičujejo;

d) opis sanitarnih in higienskih prireditev, pod katerimi se bodo opravile gostinske storitve oziroma prireditve, n.p.: kakšne jedi in pijače bodo stregli, način oskrbe z vodo, glede posode in pribora, ureditev stranišč, poda, zračenja, kurjave in podobno;

e) od kdaj do kdaj naj traja opravljanje storitev oziroma celotna prireditev;

f) navesti ime in priimek ter bivališče osebe, ki odgovarja za prireditev, pri čemer je zlasti paziti na to, da se postavi kot odgovorna oseba kvalificiran ali vsaj polkvalificiran gostinski delavec, oziroma, da se taki delavci zaposlijo vsaj kot strojno osebo;

g) vlogo je takratni po tar. št. 1 in 7 Zakona o taksah s 180 din kolkovine ter z 90 din gotovine za občinsko takso; v kolikor pa bo nato dovoljenje izdano, pa bo prireditev kasneje tudi pozvan na plačilo posebne občinske takse, ki trenutno sicer še ni uvedena, bo pa verjetno znašala 3.000 din za enkratno dovoljenje.

S cepljenjem v boj proti epidemijam

Prihodnji teden, v torek 26. aprila bo pričelo v Kranju cepljenje otrok proti kozam in davici. Cepljenje je po zakonu predpisano, torej obvezno, zato vse starše na to cepljenje že danes opozarjamo. Ogledajo si naj razporede cepljenja, ki bodo na vpogled v večini javnih lokalov in trgovin.

Ob tej priliki nam je tov. dr. Tuma Vela napisala prispevek ki ga objavljamo:

Cepljenje ni majhen dogodek v družini. Matere se s strahom sprašujejo: Ali bi dali otročička cepiti ali ne? Ali mu ne bo škodovalo? Cepljenje je velik, neprecenljiv korak naprej v borbi za človekovo zdravje. Veliko težkih obolenj in smrti je bilo, ko še nismo poznali cepljenja. V nekdanjih časih so črne koze razsajale po vsem svetu in kot najhujša kuga sejele smrt. Medicini pa se je posrečilo z raznimi obrambnimi ukrepi, predvsem s cepljenjem, zatreti to bolezen. Vendar se še vedno tu pa tam pojavi zlasti v Indiji, Egiptu, v Mehiki in centralni Aziji.

V Jugoslaviji že več let ni koz, tudi med preteklo vojno jih ni bilo. V deželah, kjer je večina ljudi cepljena proti kozam, se epidemija ne more širiti. Edina primerna zaščita pred njimi pa je še vedno

splošno cepljenje prebivalstva. Najboljše je, da se prvo cepljenje izvede v dobi med 3. in 9. mesecem. V tej starosti je reakcija najmilejša in tudi komplikacije so redke. Cepimo na zunanji strani nadlahtnice. Matere naj otroke pred cepljenjem okopljejo in preoblečejo v sveže, prelikano perilo. Četrty dan po cepljenju se napravi na mestu cepljenja rdeča vzboklina, ki se v dveh treh dneh pretvori v mehur z rdečim kolobarjem, ki se iz dneva v dan širi. Običajno nastopi med 8 in 12 dnevno temperatura. Otrok je nerazpoložen, bolan, čisto mu zateče rokica in tudi bezgavke v pazduhi. Koze se nato začno sušiti v hrasto, ki po dveh treh tednih odpade in pušča karakteristično brazgotino.

Od četrtega dne po cepljenju otroka ne kopljemo več, temveč samo umivamo, koz samih pa ne močimo. Skrbimo, da je otrok vedno v čistem perilu. Skrbno pazimo, da ne занесemo infekcije na mesto cepljenja. Prvič cepimo vse zdrave otroke od 3. meseca dalje, drugič ob vstopu v šolo, tretjič pa okoli 14. leta ali pri vstopu v vojaško službo. Cepiti ne smemo otrok, ki imajo kakršnokoli bolezen, kar zdravniku ni težko ugotoviti, ali pa o tem obvesti zdravnik starši. Prav tako ne cepimo otrok, ki so pravkar preboleli kakor resnejšo bolezen, slabotnih otrok itd. Tudi v času, ko razsaja v okraju kaka epidemija, ne cepimo.

Razen obveznega cepljenja proti kozam, predpisuje zakon tudi obvezno zaščitno cepljenje proti davici. Cepimo vse otroke od 9. meseca dalje. S cepljenjem dosežemo v organizmu odpornost proti tej bolezni. Proti davici cepimo trikrat; med prvim in drugim cepljenjem je razmak 4 tedne, tretje cepljenje pa ponovno po preteku enega leta. Da je cepljenje uspešno, mora otrok dobiti

vse tri injekcije. Tudi pri davici cepimo samo zdrave otroke. Včasih dobi otrok po cepljenju proti davici vročino, boli ga roka in včasih tudi bruha. Starši so seveda v strahu, vendar brez potrebe. Na mesto cepljenja damo hladne ovitke, piramidon proti vročini in otrok bo drugi dan že zdrav.

Obenem s cepivom proti davici vbrizgamo s istim cepivom tudi cepivo proti tetanusu, ki je pri nas dokaj razširjen. Zlasti pri otrocih, ki poleti tekajo bosonogi. S cepljenjem proti tetanusu se zmanjšuje nevarnost obolenja in tudi smrtnih primerov, ki pri tetanusu ni majhna, znaša okoli 88%.

Vsa ta cepljenja imajo namen zaščititi naše otroke pred boleznimi, ki so včasih zelo kruto sejele smrt. Marsikateri starši imajo strah pred cepljenjem, vendar je to nepotrebno. Zaščitna cepljenja so toliko doprinesla k zdravju človeštva, da jih ne bomo nikdar več opustili, nasprotno, uvedli bomo še nova zaščitna cepljenja.

Iz Kamnika

Na glavnem trgu v Kamniku so te dni postavili vodnjak, ki zdaj lepo dopolnjuje razgled trga. Vodnjak je iz belega istrskega marmorja z dvema velikima školjkama, ki sta postavljene v smeri ulice. Osrednji stebel je visok 3,4 m. Na strani, ki je obrnjena proti trgu, je vklesan napis: »V desetem letu po osvoboditvi postavil Ljudski odbor mesta Kamnika, na nasprotni strani pa je vklesana lovorjeva veja z emblemi kamniških industrijskih obratov. Ko bodo dozidali še betonski podstavek okrog vodnjaka, bo kamniški glavni trg popolnoma urejen.

JESENICANI!

Podružnica našega lista na Jesenicah, Prešernova c. 21, je odprta vsak torek in petek od 8. do 10. ure dopoldne. — Podružnica sprejema nove naročnike, oglašje, objave, reklame, zahvale in čestitke.

PRAVNI NASVETI

Vprašanje: Kako se mora plačati honorarno delo za kvalificiranega delavca?

Odgovor: Vprašanje je nekoliko pomanjkljivo ter vam tako ne moremo dati čisto točnega odgovora, vendar pa vam lahko pojasnimo sledeče: Če je delo honorarnega delavca po kvalititeti in kvantiteti enako kot delo stalnega kvalificiranega delavca, mu seveda pripadajo isti prejemki kot stalnemu kvalificiranemu delavcu. Je pa v takih primerih zaslužek največkrat predmet dogovora med delojemalcem in delodajalcem.

objave • oglasi

Iščem perico. Naslov v upravi lista.

Prodajam nov parni kotel. Naslov v upravi lista.

Zamenjam enosobno komfortno stanovanje za enako ali dvosobno v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

Prodajam radioaparati znamke »Ingelen«. B. J., Smarjetna gorla 16, Kranj.

Prodajam nov težki voz za parkonj. Cena po dogovoru. Markič Marija, Strahinje 70, p. Naklo.

Hišo, dvostanovanjsko, primerno za obrt, z vrtom, prodajam. Cena po dogovoru. Kranj, Primskovo 95.

Prodajam ugodno in poceni emajlirani štedilnik. Naslov v upravi lista.

Gradbena parcela — zelo lepa lega — v Lescah ugodno na prodaj. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodajam amaro za obleko in perilo, posteljo z mrežo, nočno omarico in navadno mizo, vse dobro ohranjeno. Hrovat, Radovljica, Gorenjska cesta.

Preklic. — Podpisani Rudež Ignac, upokojenec, stan. v Str-

žetu 118, obžalujem vse kar sem žaljivega napisal o Jerneju Golobu iz Strazišča 37 in Mihlu Gorjanc iz Strazišča 70 o kaz. ovadbi, ki sem jo izročil javnemu tožilstvu v Kranju. Obenem se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Zamenjam enosobno stanovanje na Jesenicah za enako ali večje v Kranju ali okolici. Naslov v upravi lista.

Oddam prazno sobo starejši ženski ali upokojenki. Drulovka 52, Kranj.

Sprejememo dva vajenca za mehanično stroko. Avtopromet Kranj.

Sprejemem vajenca. Splošno kleparstvo Trampuž Marijan — Naklo.

OBJAVA

Društvo obrtnikov na Jesenicah ima v nedeljo 24. t. m. ob 8.30 uri v dvorani Svobode na Jesenicah I. redni občni zbor. Vabljeni so obrtniki z območja Jesenic, prijatelji društva, vzgojitelji in ostali, ki so pripravljeni delovati v okviru društva.

Pozor!

Gostinska podjetja, menze, restavracije, bolnišnice, klavniče, gospodinjje in posebno mladina

ZBIRAJTE KOSTI

in jih oddajte našim odkupnim postajam Kranj, Tržič, Škofja Loka in Jesenice, ki vam jih plačuje po 14 din za kg »ODPAD« LJUBLJANA

